

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้ห้องสุขาของครอบครัวชนบท

ในจังหวัดยะลา

ชื่อผู้เขียน : นายนิศย์ ทองเพชรศรี

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต : สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

รองศาสตราจารย์อเนก ช้างน้อย ประธานกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์โสภณ อรุณรัตน์ กรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรณพ คุณพันธ์ กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้ห้องสุขาของครอบครัวชนบทในจังหวัดยะลา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้ห้องสุขาของครอบครัวชนบทในจังหวัดยะลา โดยการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาบนพื้นฐานตามแบบจำลอง PRECEDE FRAMEWORK, HEALTH BELIEF MODEL และ SOCIAL SUPPORT ซึ่งประกอบไปด้วย ปัจจัยนำ ได้แก่ ความรู้เรื่องห้องสุขาและการเกิดโรค ทักษะติดต่อการใช้ห้องสุขา การรับรู้ความเสี่ยงของการเกิดโรค การรับรู้ความรุนแรงของโรค การรับรู้ประโยชน์ของห้องสุขา ปัจจัยเอื้ออำนวย ได้แก่ ความสะดวกในการใช้น้ำ ความสะดวกในการใช้ห้องสุขา ปัจจัยเสริม ได้แก่ แรงสนับสนุนทางสังคม การได้รับข้อมูลข่าวสาร และอีกปัจจัยหนึ่งคือ ปัจจัยทางด้านคุณลักษณะประชากร ได้แก่ อายุ เพศ ศาสนา อาชีพ ระดับการศึกษา ภูมิฐานะ โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้นต่อนจากหัวหน้าครอบครัวหรือผู้ที่มีบทบาทเป็นหัวหน้าครอบครัวที่อาศัยในเขตชนบท ได้จำนวนครอบครัวกลุ่มตัวอย่าง 406 ครอบครัว เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์และการสังเกต การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ โดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน แล้วทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสหสัมพันธ์ด้วยการทดสอบค่าที และค่าไคสแควร์

ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมการใช้ห้องสุขาของครอบครัวชนบทในจังหวัดยะลา อยู่ในระดับพอใช้
2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้ห้องสุขาของครอบครัวชนบทในจังหวัดยะลา พบว่า
 - ปัจจัยนำ ด้าน ความรู้เรื่องห้องสุขาและการเกิดโรค ทักษะติดต่อการใช้ห้องสุขา การรับรู้ความเสี่ยงของการเกิดโรค การรับรู้ถึงความรุนแรงของโรค และการรับรู้ประโยชน์ของห้องสุขามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ห้องสุขาอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01
 - ปัจจัยเอื้ออำนวย ด้านความสะดวกในการใช้น้ำ และความสะดวกในการใช้ห้องสุขา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ห้องสุขาอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01
 - ปัจจัยเสริม ด้านแรงสนับสนุนทางสังคม และการได้รับข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ห้องสุขาอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01
 - สำหรับปัจจัยคุณลักษณะประชากร พบว่าปัจจัยด้านระดับการศึกษาและอาชีพ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ห้องสุขาอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001 ส่วนปัจจัยด้านอายุมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการใช้ห้องสุขาอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

Thesis Title : Factors Relating to Behaviors in Using Sanitary Lavatory of Rural Families

in Yala Province

Author : Mr. Nit Thongpetsri

M.Ed.: Health Promotion

Examining Committee:

Assoc. Prof. Anek Changnoi Chairman

Assist. Prof. Sopon Arunrutana Member

Assist. Prof. Aunnop Koonphandh Member

Abstract

The purposes of the study were to investigate the behaviors in using sanitary lavatory and factors relating to behaviors in using sanitary lavatory of rural families in Yala province. The study based on **Precede framework, Health belief model and Social support**. Predisposing factors were knowledge of using sanitary and diseases, attitude toward using sanitary, perceived risk factors of diseases, perceived severity of diseases and perceived benefit of sanitary usage. Enabling factors were availability water and sanitary. Reinforcing factors were social support and information accessibility. The demographic factors were age, gender, religions, occupation, education and habitation. Sample size of 406 head of the families were randomly selected through a multi-random sampling technique. Data were analyzed by mean of SPSS/PC⁺ to obtain frequency, percentage, mean, standard deviation, by t-test and chi-square test

The findings were as follows :

1. Sanitary usage behaviors lavatory of rural families in Yala province were at fair level.
2. Factors relating sanitary usage behaviors of rural families in Yala province were.
 - At the predisposing factors level knowleages about using sanitary, deseases, attitude toward the sanitary usage, perceived risk factors of deseases, percieved serverity of deseases and percceived benefit of sanitary usage were significantly correlated with sanitary usage behaviors at the 0.01 level.
 - At the enabling level, avialability water and sanitary were significantly correlated with sanitary usage behaviors at the 0.01 level.
 - At the reinforcing factors level social support and information accessibility were significantly correlated with sanitary usage behaviors at the 0.01 level.
 - For The demographic factors it was found that occupation and education shown significantly correlated with sanitary usage behaviors at the 0.001 level, and mean while age of the sample group shown significantly negative correlated with sanitary usage behaviors at the 0.01 level.